

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse “Põllumajandusministri 8. juuni 2010. a määruse nr 68 “Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse “Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 122 lõike 2 alusel.

Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamiseks on toetusmeede olemas nii “Eesti Maaelu arengukavas 2007-2013” kui “Eesti Maaelu arengukavas 2014-2020”. Tulenevalt eesmärgist tagada perioodi 2007–2013 vahendite maksimaalne võimalik kasutus, toimub 2015. aastal taotlusvoor noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetamiseks Maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.2 “Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine” vahendeid kasutades. Maaelu arengukava 2007–2013 vahendeid on võimalik kasutada (teha toetuse väljamakseid toetusesaajatele) kuni 31. detsembrini 2015.

Käesoleva määrusega muudetakse põllumajandusministri 8. juuni 2010. a määrust nr 68 “Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” (edaspidi *määrus*) eesmärgiga arvestada kutsete andmise süsteemis toimunud muudatusi ning tagada võimalikult sujuv üleminek Maaelu arengukava 2014-2020 raames rakendatavale noorte põllumajandustootjate toetusmeetmele.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna maaettevõtluse büroo peaspetsialist Tõnu Taat (tel 625 6134, tonu.taat@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Marion Saarna (tel 625 6539, marion.saarna@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb üheksateistkümnest punktist, millega osaliselt muudetakse kaheksat paragrahvi.

Eelnõuga täpsustatakse mitmeid rakenduslikke aspekte ja parendatakse seeläbi meetme elluviimist. Määruse eelnõus sisalduvad peamised muudatused on seotud taotluste hindamise korraldamisega ning hindamiskriteeriumide täpsustamisega.

Määruse § 2 lõiget 3 täpsustatakse.

2001. aastal vastu võetud kutseaduses kirjeldati kutsetasemeid viieastmelises raamistikus. Alates 1. jaanuarist 2014. a on kasutusel kutseadusega sätestatud 8-tasemeline kvalifikatsiooniraamistik (RT I, 24.05.2011, 5).

Eelnõus sätestatakse, et füüsilisest isikust ettevõtjal või osahinguga kõigil osanikel ja juhatuse liikmetel peab olema vähemalt kaheaastane põllumajandusalane töökogemus ja põllumajandusalane keskeri-, kutsekesk- või kõrgharidus või kutseaduse lisa 1 nimetatud “Kvalifikatsiooniraamistiku” kutsetase 5.

Enne 2014. a välja antud kutsed on kvalifikatsiooniraamistikuga suhestatud ja kehtivad kuni kutsetunnistuse kehtivusaja lõppemiseni. Eelnenud viietasemelise kvalifikatsiooniraamistiku tase III on võrdsustatud uue kaheksatasemelise kvalifikatsiooniraamistiku tasemega 5.

Kvalifikatsiooniraamistik on avaldatud aadressil: http://www.kutsekoda.ee/et/kvalifikatsiooniraamistik/ekr_tutvustus ning kutsestandardid aadressil: <http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10087968>

Määruse § 2 lõike 7 teise lause sõnastust on täpsustatud ning on sätestatud, et maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas. Eelmine sõnastus sätestas, et maksuvõla tasumise ajatamise korral peavad olema maksud tasutud ajakava kohaselt, mille kontrollimine ei ole käesoleva toetuse andmise eesmärk.

Määruse § 2 lõikes 8 jäetakse välja lauseosa “tähtajal ja”, kuna käesoleva määruse eesmärk ei ole vaadelda maksete tähtaegset tasumist, vaid tagada, et toetust saaksid need taotlejad, kes on oma kohustused kandnud.

Määruse § 4 punkti 5 sõnastust on muudetud ning on sätestatud, et taotleja müügitulu omatoodetud põllumajandussaaduste müügist või nende töötlemisel saadud põllumajandustoodete müügist on taotluse esitamise aastale järgneva majandusaasta lõpuks ja igal järgneval äriplaanis kajastatud aastal suurem kui 2400 eurot. 2400 euro suuruse müügitulu ületamist loetakse professionaalse põllumajandusliku tegevusega alustamiseks. Äriplaanis peab olema kajastatud, et ka igal järgneval aastal on plaanitav müügitulu üle 2400 euro. Ära on jäetud nõue kavandada taotluse esitamise aastale järgneval viiendal majandusaastal müügitulu, mis moodustab vähemalt 80% saadud toetusest. Nõude mittesätestamine tuleneb eesmärgist ühtlustada määruse alusel antava toetusmeetme nõudeid Eesti maaelu arengukava 2014-2020 vastavasisulise meetme nõuetega.

Määruse § 6 lõikes 1 jäetakse välja lauseosa “, välja arvatud juhul, kui ta esitab nimetatud dokumendid riigi infosüsteemi andmevahetuskihi (e-PRIA) kaudu”. 2015. a toimival taotlusvoorul ei saa esitada taotlusi läbi e-PRIA, kuna nimetatud andmevahetussüsteem ei ole enam taotluste vastuvõtmisel kasutatav.

Määruse § 7 lõikes 2 asendatakse number “5” numbriga “4”, kuna lisas 4 on muudetud põlvkondade vahetuse soodustamise hindamiskriteeriumi numeratsiooni.

Määruse § 7 lõike 2¹ sõnastust on täiendatud ning on sätestatud, et kui omandatud ettevõtte müügitulu vastab lõike 2 sissejuhatavas lauses sätestatud tingimustele ja taotleja soovib saada hindepunkte lisas 4 kehtestatud hindamiskriteeriumi 5 (piimakarjakasvatuse soodustamine) või 6 (puuvilja-, marjakasvatuse ja köögiviljakasvatuse soodustamine) põhjal, kuid ei soovi saada hindepunkte lisas 4 kehtestatud hindamiskriteeriumi 4 (põlvkondade vahetuse soodustamine) põhjal, esitab ta lisaks lõikes 1 loetletud dokumentidele lõike 2 punktis 1 nimetatud dokumendid.

Tekstis on lauseosa “hindamiskriteeriumi 6” asendatud lauseosaga “hindamiskriteeriumi 5 või 6”, kuna MAK 2014-2020 seirekomisjoni k.a kuuenda istungi ettepanekul on lisa 4 täiendatud hindamiskriteeriumiga “Puuvilja-, marjakasvatuse ja köögiviljakasvatuse soodustamine”, millega soodustatakse puuvilja-, marja, viinamarjakasvatust või köögiviljakasvatust. Selle kriteeriumi alusel antakse hindamisel 5 punkti, kui taotleja on omandanud puuvilja-, marja-, viinamarja-, või köögiviljakasvatusega (Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori EMTAK 2008 (kood 0124 ja 0125 “puuvilja – marjakasvatuse”, või kood 0113 “köögiviljakasvatuse” või

kood 0121 “viinamarjakasvatus”) tegeleva osaühingu või puuvilja-, marja-, viinamarja-, või köögiviljakasvatusega tegeleva FIEle kuulunud kogu ettevõtte ja jätkab puuvilja-, marja-, viinamarja- või köögiviljakasvatusega vähemalt toetuse taotluse esitamise aastale järgneval viiel majandusaastal. Aianduse ja köögiviljakasvatuse valdkonnas ei ole Eestis isevarustatus tagatud, mistõttu valdkonna eelistamine on põhjendatud.

Määruse § 10 lõikes 1 sätestatakse, et PRIA hindab taotlusi enne nõuetele vastavuse kontrollimist lisas sätestatud hindamiskriteeriumite alusel. Taotluste hindamine toimub kahes osas:

1. Taotluste hindamiseks ja taotluste paremusjärjestuse koostamiseks moodustab PRIA peadirektor hindamiskomisjoni, kes hindab taotlusi lisa 4 A-osas kehtestatud hindamiskriteeriumide põhjal, andes taotlusele hindepalle lisa 4 A-osa kohaselt. Komisjoni liikmete poolt antud keskmised hindepallid arvutab hindepunktideks PRIA.

2. PRIA hindab taotlusi meetme määruse lisa 4 B-osas kehtestatud hindamiskriteeriumide põhjal, täites hindamise kontroll-lehe.

Hindamise kriteeriumid ja antavad võimalikud hindepunktid on kajastatud metoodilises juhendis. Taotluste paremusjärjestuse koostamiseks liidab PRIA hindamislehe kontroll-lehele kantud PRIA poolt antavad hindepunktid ja hindamiskomisjoni poolt antud hindepunktide keskmised kokku.

Määruse § 11 lõike 1 teksti on täiendatud minimaalse hindepunktide summa nõudega. Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ei ületa toetatava tegevuse rahastamise eelarvet ja kui kõik taotlused on saanud hindamise tulemusel vähemalt minimaalse hindepunktide summa, rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 62 lõike 1 alusel.

Määruse sätetes viidatud seaduse all siin ja edaspidi mõeldakse kuni 31.12.2014. a kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadust (RT I 2009, 56, 375). Alus selle seaduse rakendamiseks tuleb kehtiva seaduse § 126 lõikest 3, mille kohaselt toimub Eesti maaelu arengukava 2007-2013 alusel antavate toetuste taotlemine ja menetlemine ning toetuse sihipärane kasutamine enne 2015 aasta 1. jaanuari kehtinud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud alustel ja korras.

Määruse § 11 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks kuna paragrahvi muudatustest tulenevalt puudub selle sätte järele vajadus.

Määruse § 11 lõike 3 teksti on täiendatud lähtudes minimaalse hindepunktide summa nõudest ning on sätestatud, et kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ületab toetatava tegevuse rahastamise eelarvet, rahuldatakse taotluste hindamise tulemusel koostatud taotluste paremusjärjestuse alusel parimad taotlused, mis on saanud vähemalt minimaalse hindepunktide summa, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 60 lõike 5 punkti 2 alusel.

Määruse § 11 täiendatakse lõikega 3¹, milles sätestatakse, et minimaalne hindepunktide summa toetuse taotluse rahuldamiseks on sätestatud lisa 4 punktis 7. Minimaalne hindepunktide summa moodustab 20% maksimaalsest hindepunktide summast. Lävendi eesmärk on tagada, et toetusraha antakse jätkusuutlike äriplaanide elluviimiseks. Lävend on seatud selliselt, et see ei osutuks toetuse määramisel oluliselt piiravaks teguriks, kuid samas selekteeriks jätkusuutlikumad projektid ülejäänud projektidest.

Määruse § 11 lõike 5 sõnastuse täpsustamine on seotud käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 3 tekstide täiendamisega ning on sätestatud, et PRIA teeb lõikes 1 ja 3 nimetatud taotluse rahuldamise otsuse, lõikes 4 nimetatud taotluse osalise rahuldamise otsuse või Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 62 lõike 2 või 4 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsuse 70 tööpäeva jooksul alates taotluse esitamise tähtpäevast.

Määruse § 13 lõike 1 punkti 3 sõnastust on muudetud – toetuse saaja on kohustatud tagama, et müügitulu omatoodetud põllumajandussaaduste müügist või nende töötlemisel saadud põllumajandustoodete müügist on taotluse esitamise aastale järgneva majandusaasta lõpuks ja igal järgneval äriplaanis kajastatud aastal suurem kui 2400 eurot. Muudatus on seotud määruse paragrahvi 4 punktis 5 sätestatud müügitulu nõuete muutmise ja tuleneb eesmärgist ühtlustada määruse alusel antava toetuse nõudeid Eesti maaelu arengukava 2014-2020 vastavasisulise meetme nõuetega.

Määruse § 13 lõike 1 punkti 6 tekstist jäetakse välja lauseosa “ning täitmata müügitulu osatähtsusest § 4 punktis 5 sätestatud nõuete osalise täitmise korral”, kuna viienda majandusaasta müügitulu kohustust on muudetud. Muudatusega on ära jäetud 2015. a toetust taotlevatel taotlejatel nõue saavutada taotluse esitamise aastale järgneval viiendal majandusaastal müügitulu, mis moodustab vähemalt 80% saadud toetusest. Nõude mittedätkamine tuleneb eesmärgist ühtlustada määruse alusel antavat toetusmeetme nõudeid Eesti maaelu arengukava 2014-2020 vastavasisulise meetme nõuetega. Toetuse andmisel tuleb eelkõige silmas pidada meetme eesmärki – noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise hõlbustamine ja ettevõtte juhtimise ning majandamise kogemuse ning erialase hariduse omandamine. Eelnevalt tulenevalt on 2015. a taotlusvoorus toetust saaval ettevõtjal kohustus toetuse taotluse esitamisele järgneva majandusaasta lõpuks omada müügitulu, mis on suurem kui 2400 eurot. Üle 2400 euro suurust müügitulu tuleb säilitada kõigil äriplaanis prognoositud aastatel.

Määruse § 13 lõike 1 punkti 9 sõnastuses on seoses lisa 4 kehtestatud hindamiskriteeriumite järjekorra muutumisega muudetud ainult hindamiskriteeriumi numeratsiooni – senise lauseosa “hindamiskriteeriumi 6” asemel on uues redaktsioonis lauseosa “hindamiskriteeriumi 5”. Sätestatud on, et lisa 4 kehtestatud hindamiskriteeriumi 5 põhjal hindepunktide saamise korral peab toetuse saaja tegelema vähemalt viis majandusaastat taotluse esitamise aastast arvates piimakarjakasvatusega, mille puhul iga-aastane müügitulu omatoodetud piima ja selle töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügist ning piimakarjakasvatusest kas koos või eraldi moodustab üle 50% omatoodetud põllumajandussaaduste müügitulust ja nende töötlemisel saadud põllumajandustoodete müügitulust.

Määruse § 13 lõiget 1 täiendatakse punktiga 10 kuna MAKi seirekomisjoni ettepanekul lisa 4 kehtestatud hindamiskriteeriumitele on lisatud hindamiskriteerium 6 “Puuvilja-, marjakasvatuse ja köögiviljakasvatuse soodustamine”. Sätestatakse, et lisa 4 kehtestatud hindamiskriteeriumi 6 põhjal hindepunktide saamise korral peab toetuse saaja tegelema vähemalt viis majandusaastat taotluse esitamise aastast arvates puuvilja-, marjakasvatuse või köögiviljakasvatuse või viinamarjakasvatusega, mille puhul iga-aastane müügitulu omatoodetud puuvilja-, marjakasvatuse või köögiviljakasvatuse või viinamarjakasvatuse ja selle töötlemisest saadud põllumajandustoodete müügist kas koos või eraldi moodustab üle 50% omatoodetud põllumajandussaaduste müügitulust ja nende töötlemisel saadud põllumajandustoodete müügitulust.

Seoses § 2 lõike 3, § 7 lõigete 2 ja 2¹, § 11 lõigete 1 ja 3 täiendamisega ning lõike 3¹ lisamisega, samuti ka § 13 lõike 1 punkti 9 muutmisega ning § 13 lõike 1 täiendamisega punktiga 10, kehtestatakse lisa 4 “Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetuse taotluse hindamise kriteeriumid” uues sõnastatuses.

Määruse 6. peatüki “Rakendussätted” §-s 16 sätestatakse erisused enne 2015. a toetust taotlenud toetuse saaja suhtes.

Enne 2015. a toetuse saajate puhul kehtivad toetuse saamise ajal kehtinud määruses sätestatud nõuded, mille alusel on toetuse saajad koostanud vormikohased toetuse avaldused ja äriplaanid ning esitanud kõik vajalikud dokumendid. Eelnevate taotlusvoorude toetuse saajad on oma toetuse avalduses ja äriplaanis võtnud ning oma allkirjaga kinnitanud kindlad kohustused oma ettevõtte põllumajandustegevuse arendamiseks, nõutava müügitulu suuruse tähtaegseks saavutamiseks, samuti ka saadud toetuse summa õigeaegseks ja sihipäraseks kasutamiseks, vajaduse korral ka põllumajandusliku hariduse või kutse omandamiseks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1–40), komisjoni määrus (EÜ) nr 1974/2006, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73) ning komisjoni määrus (EÜ) nr 808/2014, millega kehtestatakse määruse (EL) nr 1305/2014 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad kontrollimenetluse rakendamise ja maaelu arengu toetusmeetmete nõuetele vastavuse kohta (ELT L 368, 23.12.2006, lk 74–84).

4. Määruse mõjud

Määruse eelnõuga tehtavad muudatused mõjutavad positiivselt taotluste menetlemist ja taotluste hindamist, kuna eelnõu täpsustab taotluste hindamist ja lihtsustab mitmeid rakenduslikke aspekte ning parendab seeläbi meetme elluviimist.

Määruse muutmise Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.2 “Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine” 2015. a taotlusvoorul ei suurenda märgatavalt halduskoormust, kuna olemas on nii toetusskeemi rakendamiseks vajalik kehtiv rakendusmäärus kui ka PRIA1 haldusvõimekus ja kogemus toetusmeetme rakendamiseks.

Tänu toetusele tuuakse põllumajandussektorisse täiendavat teadmist, kompetentsi ning ettevõtlusiniitsiatiivi, mis mõjutab positiivselt põllumajandussektori struktuurset kohanemist ja arengut. Eesti Maaülikooli uuringu kohaselt on toetust saanud noored ettevõtjad konkurentsivõimelised, hea erialase pädevusega, teadmistehimulised ja ettevõtlikud ning orienteeritud koostööle.

Arvestades, et põllumajandussektori ettevõtete juhtide vanuseline struktuur vajab jätkusuutlikkuse tagamiseks olulist tähelepanu, on 2015. a meetme eelarveks kavandatud 7,5 miljonit eurot, millega on võimalik toetada vähemalt 190 noort põllumajandusliku tegevusega alustavat noort ettevõtjat.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise toetust rahastatakse 75% ulatuses Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) ning 25% ulatuses Eesti riigieelarvest.

Arengukava 2007–2013 meetme 1.2 “Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine” raames antava toetuse puhul jõutakse väljamakseteni juba 2015. aastal. Viimati nimetatud kulutused on ette nähtud 2015. aasta riigieelarve seaduse § 1 osa 6 jao 8 liigi 40 kontol 450.

Eespool nimetatud toetuse abil tagatakse arengukava 2007–2013 vahendite võimalikult maksimaalne ärakasutamine.

Määruse rakendamisega ei kaasne lisategevusi ja -kulusid. Teave eeldatavate tulude kohta puudub.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu. Eelnõu saadeti arvamuse andmiseks arengukava 2007–2013 ja arengukava 2014–2020 seirekomisjonile. Eelnõu on välja töötatud koostöös PRIAga.

Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkusega, kus paluti selgitada, millest lähtuvalt on lävend seatud. Nimetatud selgitus on lisatud seletuskirja jaotisse, mis selgitab määruse § 11 lõike 3¹ täiendamist.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler